VERSLAG VAN DE SESSIE VAN DE RAAD DER GEMEENTE HAARLEMMERMEER OP DONDERDAG 8 SEPTEMBER 2022

Onderwerp: Sessieverzoek GL Monitor Energietransitie

Voorzitter: dhr. F. Sidali

De leden: dhr. T.M. Beusenberg, dhr. M. Boels, dhr. P.J. Boerman, mw. A.E. Gumbert, mw. J.M. Hup, mw. J. Koolmoes, dhr. R.P. van Laar, mw. S van de Meeberg, dhr. E.J. van der Peet, mw. M.C.M. Roos, dhr. H.P. Spijker, dhr. E. Vermeulen

Griffier: dhr. M. Gerding

Portefeuillehouders: mw. C.F.M. van der Meij, dhr. J.N.J. Nobel

Insprekers: Geen

De VOORZITTER: Goedenavond, welkom bij deze sessie over beschikbare energie. Een sessie die is aangevraagd door GroenLinks. We constateren even dat zich geen insprekers hebben aangemeld. Zoals altijd hebben we spreektijden in de eerste termijn. In de tweede termijn is er vrij debat. Er staan geen besluiten voor. Dan kunnen we overgaan tot de orde van de dag. Ik wil GroenLinks als eerste het woord geven als indiener van het sessieverzoek.

De heer BOERMAN: Dank u voorzitter. U zei terecht dat er geen insprekers zijn. We hebben een inspreker in de raad gehad, deze persoon zou je hier bijna bij kunnen betrekken. Maar we gaan het over iets anders hebben. U zegt dat er geen besluiten voorliggen, dat is misschien wel de hoofdmoot van mijn inbreng. Want, zouden die besluiten voor kunnen liggen? Daar gaat het met name om denk ik. Ik ben in ieder geval blij dat we de sessie nu eindelijk hebben. We spreken er al over sinds de vorige raadsperiode. Ik ben ook blij met de informatieve sessie vorige week, die gaf duidelijk de urgentie en de grote vraagstukken aan die er liggen. Ik raad iedereen die er niet bij was aan zich daar nog in te verdiepen. In deze sessie wil ik het vooral hebben over het feit waar de keuzes zitten als gemeente, waarop kunnen wij sturen? Of is er eigenlijk helemaal niets dat we als gemeente kunnen besluiten om dingen te versnellen of te prioriteren. Er is wat ons betreft een aantal aanleidingen voor deze sessie. Ik zal iedereen die daar niet van op de hoogte is daar kort in meenemen. Een ervan is een brief die we eind vorig jaar hebben gekregen. Hierin vraagt de verhuurder van een bestaand kantoorpand zich af hoe het kan dat hij geen stroom krijgt, terwijl er nog wel nieuwe kantoren worden gebouwd. De verhuurder vraagt zich af hoe de gemeente nieuwe gronduitgifte doet terwijl bestaande bedrijven geen stroom meer kunnen krijgen. Dat blijft, ondanks wat we vorige week hebben gehoord, wat ons betreft een terechte vraag. Die gaan we hier dan ook herhalen en aan het college stellen. Waar zitten daar de keuzes in. Een tweede aanleiding, u weet het misschien nog, was McDonalds die aankondigde volledig gasloos en dus een duurzaam pand te willen betrekken in Hoofddorp. Maar het bleek dat het niet mogelijk was vanwege het stroomtekort. Dit roept de volgende vraag op: hoe kunnen wij ervoor zorgen dat het stroomtekort de energietransitie niet in de wielen rijdt omdat bedrijven hierdoor misschien toch weer voor een gasaansluiting zouden kiezen. Ook die vraag blijft, wat ons betreft, na de informatieve sessie van vorige week relevant. En daarom stellen we die tweede vraag ook nog graag eens. Een derde punt waar vorige week eigenlijk geen tijd voor was maar die we ook wel hier willen meenemen horen wij bij de sessie van Mysteryland. Daar bleek namelijk een schijnbaar kleinigheidje ervoor verantwoordelijk dat een grote milieuwinst niet kon doorgaan. Die willen we hier ook graag bespreken.

Kunnen we hier als gemeente nu geen rol in spelen? Als het belang zo groot is, hebben we dan geen middelen om daar iets voor elkaar te krijgen? Als vierde punt maakt ook de informatiesessie van Liander weer eens duidelijk dat de energietransitie de meeste kans van slagen heeft en wordt echt haal- en betaalbaar voor iedereen als we voldoen aan twee voorwaarden.
1. We moeten opwek en gebruik zo dicht mogelijk bij elkaar brengen. Dus ook in deze gemeente zorgen voor heel veel opwek.
2. We moeten energie uit zon en wind en zo veel mogelijk combineren. Het is een boodschap die wij als GroenLinks al een tijdje uitdragen. Vandaar hier nogmaals de vraag: wat kunnen we als gemeente nog doen om de mogelijkheden van wind in onze gemeente te versnellen? De mogelijkheden van zon die gaan wat ons betreft in ieder geval de goede kant op.
Voorzitter, dit is het voor nu. Voor de rest wachten we graag op het verdere debat hier en op het onderzoek van CE Delft en spreken we dan hopelijk in het vierde kwartaal van dit jaar nog met u verder over hoe we ervoor kunnen blijven zorgen dat de lampen tegen een betaalbaar tarief blijven branden. En zonder de enorme klimaatproblemen die we deze zomer allemaal hebben gezien nog veel te veel te gaan verergeren. Dank u.

De VOORZITTER: U ook bedankt mijnheer Boerman, namens GroenLinks, het sessieverzoek is ingediend. Dan ga ik even een rondje maken. Ik heb eerst de heer Blom.

De heer BLOM: Dat zou mooi zijn. Voorzitter, het is al door de heer Boerman ingeleid. We bespreken dus de beschikbare elektrische energie in Haarlemmermeer. We zijn vorige week donderdag uitvoerig bijgepraat door Liander, die elektra en gas in onze gemeente verzorgt. In deze informatieve sessie zijn de uitdagingen besproken die bij het elektriciteitsnet ontstaan door de groei van de bedrijvigheid, het inwonertal en gecombineerd met de transitie die plaatsvindt van verwarming en het elektrificeren van ons vervoer. Ook de opwek van elektriciteit door middel van zonnepanelen en windmolens geeft een extra belasting op het elektriciteitsnet. Als we sec al deze ontwikkelingen bij elkaar optellen zal het net met een factor 4 of 5 moeten worden verzwaard om tot een leveringszekerheid te komen die we nu gewend zijn. Door het gebruik slim in de tijd te doen plaatsvinden kan de piekbelasting afnemen en daardoor kan de factor om het net te verzwaren worden beperkt. Hier zijn reeds ontwikkelingen gaande om door middel van bijvoorbeeld de batterij van de auto te laden op momenten dat het net minder is belast, of dat de productie plaatsvindt door middel van zonnepanelen en er op dat moment weinig vraag is naar elektriciteit. Dit kan worden gestimuleerd door prijsdifferentiatie zoals we dat van vroeger kennen, het zogenaamde nachttarief. De realisatie van het transformatiestation aan de Incheonweg komt in zicht en gaat ervoor zorgen dat in het najaar 2025 de stroomleveringsbeperking voor de nieuwe, grote aansluitingen worden opgeheven. Ook het transformatorstation op Schiphol Trade Park staat op de planning en de eerste onderzoeken hiervoor zijn reeds gestart. Een aantal zonneparken in het zoekgebied zal worden verzocht direct aan te sluiten op het hoogspanningsstation Vijfhuizen zodat de middenspanningsstations ruimte overhouden voor andere aansluitingen. Al met al is dit een vrij technisch verhaal, maar het komt er in feite op neer dat het niet realiseren van een transformatorstation in Rijsenhout, in het vorige decennium, nu een leveringsprobleem heeft gecreëerd. Dat toenmalig geplande station was van grote fysieke omvang doordat alle apparatuur buiten opgesteld zou komen te staan. Dit in tegenstelling tot het station aan de Incheonweg waar de apparatuur binnen komt te staan. Bij ons rijst de vraag of als we in gesprek waren gegaan met de Rijsenhouters en hen toen een overdekt transformatorstation hadden aangeboden, zonder hinderlijk gebrom en de realisatie gewoon achter de ijsbaan en de voetbalvelden had kunnen plaatsvinden. Hierdoor hadden de beperkingen die we nu ondervinden voorkomen kunnen worden.
Kortom, laten we in gesprek blijven en elkaar inlichten over de ontwikkelingen die gaande zijn. Wat ook vorige week is gevraagd door de mensen van Liander. Voorzitter, tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel. Eén seconde over, keurig. De heer Spijker, EEN Haarlemmermeer.

De heer SPIJKER: Dank u wel voorzitter. Zoals EEN Haarlemmermeer vaker heeft aangegeven: we worden binnenkort in onze gemeente geconfronteerd met een energie black-out. Liander heeft het min of meer ook vorige week gepresenteerd. De overschakeling naar elektriciteit wordt veroorzaakt door de gascrisis, wordt gezien als wondermiddel voor de aandrijving van onze apparaten en eventueel het vervoer. Maar helaas, de vraag overstijgt het aanbod.
Dan de groei van datacenters. Een datacenter gebruikt evenveel energie als Diemen met 32.000 inwoners. Dit zijn gegevens van Liander. Dus voorzitter, een datacenter moet zelf zorgen voor hun off-grid energievoorziening, ofwel energie die niet van ons stroomnetwerk komt. EEN Haarlemmermeer zegt: stop de uitbreiding van deze energieslurpers. Dan komt u met mooie voorstellen van zonneakkers rond Schiphol, maar wij zitten met een groot probleem. Stel dat een vliegtuig naast de landingsbaan zou landen, dan kan er geen hulp worden verleend. Want je komt niet bij het vliegtuig dat is neergestort. Daar moeten we echt heel goed over na gaan denken. Wat is wel een oplossing? Want ik ben niet alleen maar negatief. Stimuleer het gebruik van buurtbatterijen voor inwoners en ondernemers zodat ze hun energie kunnen opslaan en direct weer kunnen hergebruiken. Communiceer beter gebruik van zonne-energie overdag. En dan kan een wasmachine of een auto meteen en goedkoper worden gebruikt.
Voorzitter, laat onze polder niet zwart worden met zonneakkers die nergens toe leiden. Zorg dat de letterlijke gebruikers, zoals onze inwoners, goed worden geholpen. Dit was mijn bijdrage.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Spijker. Dan ga ik naar mevrouw Van de Meeberg, D66.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Dank u wel voorzitter. GroenLinks heeft het heel goed verwoord. Op heel veel punten zijn we het erg met elkaar eens. Ik denk niet dat de centrale vraag zou moeten zijn: "wat vinden we dat we moeten doen' maar ik denk dat de centrale vraag in dit gesprek zou moeten zijn: "moeten wij als gemeente die rol actief gaan pakken'. Willen we dat we daarop uit gaan trekken? Of laten we het over ons heenkomen? Dan gaat het bijvoorbeeld over innovatie, subsidies, proeftuinen, dat soort dingen. Vinden wij dat wij als gemeente daarin het voortouw moeten nemen en letterlijk en figuurlijk energie moeten opwekken. Ja, wij vinden dat. En wij vinden ook dat we daar best geld voor mogen uittrekken. Dat kunnen we doen door geld te reserveren, maar we kunnen ook kijken naar bijvoorbeeld het binnenhalen van subsidies die gaan over energievraagstukken. Daar moeten we wat ons betreft meer tijd en geld insteken. Ja, geld insteken want aan de voorkant moet je daar mensen voor aantrekken die zichzelf gaan terugverdienen om die subsidies binnen te halen. Er zijn hier zojuist ideeën geopperd om dingen op te lossen. Een heel concrete vraag die ik zou willen stellen is: 'hoe pak je als gemeente je rol?' We zien in de winkelstraten heel vaak winkels die hun deuren wagenwijd hebben openstaan. Airco's of verwarmingen die staan te blazen, de voordeur staat open en de energie gaat naar buiten. Je kunt als gemeente moeilijk zeggen dat dit verboden is, maar je kunt wel met de winkeliers en winkeliersverenigingen het gesprek aangaan en dit stimuleren. De inspreker uit Nieuw-Vennep heeft heel goede voorbeelden gegeven waarmee ik bedoel te zeggen: gemeente geef het goede voorbeeld. Dat roep ik al heel lang en dat wil ik nogmaals hier herhalen. Wij moeten het goede voorbeeld geven. Als wij verwachten dat onze inwoners zich goed inzetten voor energiebesparing en energieopwekking moeten wij dat als gemeente zeker doen. Om te beginnen met ons eigen vastgoed. Ik ben benieuwd hoe de collega's erover denken. Hoe pakken wij onze rol als gemeente en ik wil heel graag antwoord van het college op mijn vraag in hoeverre we bijvoorbeeld met die winkeliers en winkeliersverenigingen, waar ik zojuist over sprak, het gesprek aangaan om te kijken of we ze daarin kunnen stimuleren. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Koolmoes, HAP.

Mevrouw KOOLMOES: Dank u wel voorzitter. Op verzoek van onze collega's in de raad zullen we vanavond een gesprek voeren over de stroomtekorten die zijn ontstaan in Haarlemmermeer. Wat HAP

betreft, zouden we veel meer moeten doorpakken om dit probleem uit de wereld te helpen. Voorzitter, vorige week kregen we van Liander een overduidelijk signaal tijdens de informatieve bijeenkomst dat er haast is geboden. Maar Liander gaf ook duidelijk aan dat ze niet over het hoofd gezien wil worden als er sprake is van naderende plannen voor bijvoorbeeld woningbouw. Als HAP hierin het college mag adviseren zou ik dat vooral gaan doen voor zover we dat al niet doen.
We willen een compliment maken voor de manier hoe op Schiphol-Rijk zeer innovatief en doordacht dit probleem met het stroomtekort voor nieuwe bedrijven voorlopig is getackeld. Maar voorzitter, deze lokale partij maakt zich zorgen om de stroomtekorten, maar zeker ook om onze inwoners. De energieprijzen stijgen de pan uit. We moeten van het gas af. Zonnepanelen lopen harden dan de warme broodjes van de bakker en er heerst onrust onder de inwoners.
De belangrijkste vraag is hoe gaan we dat allemaal betalen. Aan het begin van deze avond hebben we met deze raad afgesproken om binnenkort hier uitgebreid over te praten in dit huis. HAP wil vanavond graag de beantwoording horen op de vragen van GroenLinks. Vooral voor wat betreft de keuzes die we misschien moeten gaan maken. We begrijpen uit de brief die het college heeft meegestuurd dat het adviesbureau CE Delft samen met Liander een verkenning uitvoert naar de huidige en toekomstige knelpunten op het elektriciteitsnetwerk. Want wat zijn straks onze consequenties, ruimtelijk en financieel, maar vooral wat kunnen wij als raad doen? Welke handelingsperspectieven en sturingsmiddelen kunnen we inzetten? We horen het graag voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel voorzitter. Dan ga ik naar mevrouw Roos, namens FVD.

Mevrouw ROOS: Dank u voorzitter. Energie, de associatie die we gelijk hebben is energiecrisis. Het debacle van onze tijd. Drukte op het net. Tja, wat een beetje transitie drammen al niet brengt. Niet alles tegelijk leert Liander ons. Laat dat nu precies zijn wat er is gebeurd. In de presentatie van Liander staat een energievoorziening die iedereen, onder gelijke condities toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie. Mooie woorden, nobel streven, de waarheid is dat de energievoorziening er binnenkort niet voor iedereen is. En niet onder gelijke condities en zeker niet betaalbaar. We gaan hier praten over de prioriteiten die moeten worden gegeven aan wie en wat stroom krijgt. Rare tijden, maar voorspeld. Voor nu kan er in Haarlemmermeer geen grootverbruik aansluiting of verzwaring worden aangevraagd. Aggregaten moeten soms worden geplaatst op de voorzieningenstroom. Wat gaat dit betekenen voor de geplande nieuwbouw is dan de vraag. Nieuwbouw waarvan, maar weer de vraag is wie hier nog geld voor heeft om er in te leven, gezien de huidige energiecrisis. Al met al een geweldig lastige situatie voor de gemeente. Is er een mogelijkheid om zaken te versnellen ten aanzien van de transformatorstations. Te lezen is dat het station aan de Incheonweg hopelijk in het najaar van 2025 in gebruik wordt genomen. En dat het tweede station nog een hele lange weg in de bureaucratie heeft te gaan. Ik denk dat er, voordat de stations in gebruik zijn, geen probleem met de stroom meer is. Zoals het er nu voor staat, zal er minder stroom worden afgenomen omdat bedrijven failliet gaan, we massaal rond de open haard zitten, onze was weer door de wringer halen en lezen bij kaarslicht. Dank u wel voorzitter.

De VOORZITTER: U ook bedankt. Er hebben zich verder geen leden aangemeld. Mevrouw Hup van de ChristenUnie-SGP.

Mevrouw HUP: Dank u wel voorzitter. Onze fractie heeft ook kennisgenomen en we zijn ook bij de informatieve bijeenkomst geweest. Dank dat het is georganiseerd, het was heel erg nuttig. We zien echt wel het probleem en ook de urgentie hiervan. We zijn ermee gebaat als we als raad met een goed voorstel gaan instemmen. Als er zo snel mogelijk een station komt dan zijn we daar als gemeente bij gebaat. Dus laten we wel wezen, er moet wat bijkomen. Wat Liander ons voor schetste was dat we enigszins op de kaart iets van het rode konden wegnemen, maar uiteindelijk kwamen we in het oranje en niet echt in het groen. Met de nieuwe plannen die komen en het bouwen van nieuwe toekomstige

huizen die met waarschijnlijk 25 woningen op het net kunnen worden aangesloten voor stroom moeten we echt kijken hoe we dan energie gaan inrichten. Je moet nadenken over overlast van bewoners. Of in ieder geval de infrastructuur inpassing in de toekomstige woonwijken. Je kunt niet zomaar een gebouw slopen omdat het in de weg staat. Of je kunt niet zomaar een muurtje bouwen of er een groen hegje voor zetten en dat het dan is opgelost. We moeten er innovatief mee zijn. We kunnen denken aan windenergie, maar daar staat tegenover dat we moeten afwachten wat er uit het procesonderzoek komt uit het zuiden van de polder. En of er überhaupt draagvlak voor is. Want we maken ons daar best wel zorgen over als partij. We zijn dus voor plaatsen van een transformatorstation, mits het wel wordt gedaan met een goed voorstel. We hebben van Liander vernomen dat het voornamelijk gaat om pieken. Hoe mooi zou het zijn als we dat kunnen verminderen. Dus inderdaad, met kaarslicht misschien een mooi boek lezen of de was doen, even in je pauze. Maar dat is niet altijd voor iedereen weggelegd. We hebben gewoon eenmaal te maken met de werkdruk van 09.00 tot 17.00 uur en om 18.00 uur thuis zijn. Je wilt je auto misschien opladen als je elektrisch rijdt, maar zelfs dat is niet altijd simpel. Ik heb daar, misschien in tweede termijn, wel een leuk voorstel voor richting het college. Ik ben wel benieuwd of de wethouder zich bewust is van het feit dat we het op een goede, leuke manier kunnen inkleden voor de lokale bewoners. Om bijvoorbeeld wat bewuster te zijn en ook de energie beter te gaan inpassen. Bijvoorbeeld een slimme laadpaal. Ik zal afronden voorzitter. Dat is allemaal mogelijk. Ik houd het hierbij.

De VOORZITTER: Ook u bedankt voor uw inbreng. Dan ga ik naar de heer Boels, VVD.

De heer BOELS: Dank u wel voorzitter. Ik sprak laatst mijn buurman. Mijn buurman moet van zijn werkgever elektrisch gaan rijden. Dat vindt hij eigenlijk ook wel een goed idee. Ook heeft hij zonnepanelen op zijn dak gelegd. U kent mijn buurman waarschijnlijk wel want zo een type heeft u vast ook wel eens gesproken. Hij wacht nog op het installeren van zijn warmtepomp. Hij doet dit om zijn steentje bij te dragen en ook omdat het geld oplevert. Kortom, het gaat eigenlijk wel goed. Maar hij maakt zich ook zorgen. Want hij heeft gehoord dat zijn warmtepomp wel geïnstalleerd kan worden maar niet gebruikt kan worden omdat het lokale stroomnet het niet aankan. Daarom wil hij ook helemaal geen elektrische auto meer want die kan hij dan niet opladen. Hij wil best wel graag duurzaam doen, maar het moet ook uitvoerbaar zijn. Hij vroeg mij wat ik daar als gemeenteraadslid van vond en of ik daar niet iets aan kon doen. Ik was dan ook blij met deze sessie en bedank GroenLinks voor het aanvragen van deze sessie. Het antwoord dat ik aan mijn buurman gaf, geef ik hier ook in een wat uitgebreidere versie weer. Want, zoals in ons verkiezingsprogramma staat biedt de energietransitie kansen voor economische groei van ondernemers. Dat willen we graag faciliteren en mogelijk maken. Laten we deze keuzen waar ze bij horen, bij het individu. We gaan ons als overheid niet heel erg bemoeien maar laten die gewoon bij het individu. Maar we moeten dat wel mogelijk maken en het moet natuurlijk ook nog op een betaalbare manier voor gewone gezinnen en ondernemers plaatsvinden. Ofwel voorzitter: wat de VVD-fractie betreft gaat het om realisme en geen wensdenken. Vertaald naar de capaciteit op het stroomnet betekent het dat wij als VVD-fractie zijn voor het vergroten van de capaciteit waar het gaat over het energievraagstuk. Voorstellen om een nieuw laadstation te bouwen, daar zijn we heel blij mee. Het gaat niet om het verdelen van schaarste maar om de taart een beetje groter te maken. De overheid moet immers faciliteren bij het maximaliseren van hun keuzevrijheid ofwel het gaat om net zoiets als een werkende riolering, stomend water, beschikbare elektriciteit.
Informatievoorziening vanuit de masterclass Energietransitie van vorige week beantwoordt eigenlijk bijna alle vragen. Met de aanvulling van het college zijn we er dan ook erg blij mee. Wel ziet de VVD graag dat de informatie die er in staat ook wordt gedeeld met inwoners en is het een vraag of het misschien onderdeel kan worden van het klimaat- en energiemonitorverhaal dat we nog moeten krijgen. Ten slotte voorzitter, ik ga naar mijn afronding, vraagt de VVD-fractie zich af op welke manier de berekeningen van Liander worden gedaan. En over hoeveel casussen we het precies hebben. McDonalds is een voorbeeld, maar we willen wel weten welk maximum er is en is dat dan voldoende? Hoe is en wordt de gemeente Haarlemmermeer erbij betrokken? Haarlemmermeer is bijvoorbeeld geen

eigenaar van het moederbedrijf van Liander waar heel veel andere gemeenten dat wel zijn. Hebben we daarmee wel voldoende invloed om dat te doen? Dat is in ieder geval iets dat de overweging waard is. We zijn heel erg benieuwd hoe het college daarnaar kijkt. Daarmee bedank ik u voor de tijd.

De VOORZITTER: U ook, bedankt voor uw inbreng. Dan gaan we naar de heer Van Laar, PvdA.

De heer VAN LAAR: Ja, dank u wel voorzitter. Ik wil GroenLinks heel hartelijk bedanken voor deze sessie en ook voor de vragen. Ik denk dat de vragen over de beschikbare energie en hoe we daarmee omgaan compleet waren. Ik wilde me ook aansluiten bij D66 en anderen die energiebesparing noemden en hoe gaan we nu verspilling tegen. Ik ben wel benieuwd hoe het college daarmee omgaat. Ik denk dat het nog nooit zo hoog op de agenda heeft gestaan als vandaag de dag. Voor mensen die het niet kunnen missen sowieso omdat ze moeten besparen. Maar ook op ieder ander wordt een beroep gedaan om energie te besparen. Dan gaat het over elektriciteit en over gas. Kunnen we daar als gemeente nu niet een schepje bovenop doen? Juist omdat we met de problematiek van de beschikbare energie in onze gemeente zitten. Kunnen we geen afspraken maken met groepen ondernemers. Kunnen we geen oproep doen aan bewoners. Want het is toch gek dat je je warmtepomp niet mag gebruiken maar wel gewoon een jacuzzi in je tuin mag aanleggen en die je de hele winter mag laten aanstaan. Kunnen we daar geen afspraken over maken? Kunnen we niet stimuleren dat mensen zich er bewust van zijn en zo veel mogelijk energie besparen. Inderdaad, de deuren dicht, de airco zachter. En hoe zit dat bijvoorbeeld met gesubsidieerde organisaties? Hebben we daar afspraken mee, zodat ze de verwarming op 19 graden zetten, of op 18 graden in plaats van op 22 graden. Dat helpt allemaal. De tijd is rijp om daar een enorme schep bovenop te doen. Ik hoop daar van het college ambitie te horen. Dank u wel.

De VOORZITTER: U ook bedankt. Dan ga ik naar de heer Beusenberg, SRH.

De heer BEUSENBERG: Dank u wel voorzitter. De stekker gaat eruit. We kampen in Haarlemmermeer met verschillende tekorten. Dat weten we allemaal. Een woningtekort, arbeidstekort maar ook een tekort op het elektriciteitsnetwerk. Die laatste bespreken we hier, met dank aan GroenLinks. En de oplossing ervan is nodig om aan andere tekorten te kunnen voldoen. Daar ligt voor SRH ook de prioriteit. De stroomvoorziening in onze gemeente is de fundering voor alles dat nog gaat komen. We willen met zijn allen veel voor elkaar krijgen. Dus zullen we er nu op moeten acteren voordat we te laat zijn. De vraag is wat kunnen we doen, wat moeten we doen en welke rol moet de gemeente hierin gaan spelen? De tijd dringt. En het feit dat we dit gesprek nu al moeten voeren betekent dat we eigenlijk al te laat zijn. Dit is een probleem dat zich op lange termijn alleen maar exponentieel zal gaan uitbreiden. De gevolgen daarvan zijn niet te overzien. Ook wil SRH graag weten wat de mogelijkheden zijn om bewoners bewust te maken van hun energieverbruik. Dat is niet alleen voor het net, maar natuurlijk ook voor hun portemonnee. We hebben het al in een eerdere sessie besproken, de McDonalds die er helaas niet komt. Ik baal er tot op de dag van vandaag nog steeds van. Voor de rest was dit het en kunnen we snel door en kan straks hier het licht uit. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel voor uw inbreng. Tot slot de heer Vermeulen namens Forza!

De heer VERMEULEN: Ja voorzitter, dank u wel. Voorzitter, ik was aangenaam verrast en zelfs een beetje emotioneel, GroenLinks, bij monde van de heer Boerman horen pleiten voor het faciliteren van economische groei. Dat ik dat nog mag meemaken. Stroom voor bedrijven en voor duurzame hamburgers eist GroenLinks. We hoorden zojuist al dat de heer Beusenberg het daar in ieder geval ten dele mee eens is. De waarheid is dat we worden geconfronteerd met desastreus groen beleid. Zonnepanelen kunnen hun stroom niet kwijt en we gaan een energietransitie in van eerst de vraag creëren en je dan pas druk maken over het aanbod. Gelukkig keert de wal het schip. Met de huidige

prijzen kan geen mens nog zijn energie betalen. Dus de kachel gaat vanzelf uit, het licht gaat niet meer branden. Ik hoor toch nog steeds collega's praten alsof er niets aan de hand is. Die gaan gewoon zonder de rem erop te zetten door met die energietransitie. Waarschijnlijk moeten onze inwoners eerst worden gehuisvest in een plaggenhut voordat ze in de gaten hebben dat er iets aan de hand is. Met zon en wind gaan we het niet redden. Een netwerk dat vier tot vijf keer wordt verzwaard, daarvoor waarschuwde Liander al in 2018 toen ze een workshop gaven waar ik, ondanks het feit dat ik nog geen raadslid was, als enige afgevaardigde van Haarlemmermeer mocht horen welke problemen er aankwamen. Het is nu 2022 en nu wordt de raad wakker. We hadden dat al lang kunnen weten. Het is onze eigen afwachtende houding die ervoor zorgt dat we het niet gaan halen. En nu willen we van de netbeheerder weten wat ze gaan doen om ervoor te zorgen dat we wel stroom hebben. Ze hebben aan de bel getrokken, al lang geleden, maar niemand heeft geluisterd. We moeten kijken naar wat haalbaar en betaalbaar is. En dat is nog niet meer zon en wind. Als we haal- en betaalbaar willen, moeten we eerst kijken naar Den Haag. We moeten kijken hoe weer aan betaalbaar gas komen zodat we een normale energievoorziening hebben en daarna moeten we zien dat we een inhaalslag maken en eventjes op de rem gaan staan met de energietransitie. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik kijk even naar GroenLinks. U wilt interrumperen, maar het is al het eind van het verhaal. Zegt u het maar.

De heer BOERMAN: Ik wil toch graag een interruptie. Ik wil een verhelderende vraag stellen. De heer Vermeulen zegt dat hij in 2018 bij Liander is geweest. Hij was er vorige week niet kan ik zeggen. Daar heb ik gehoord dat Liander zegt: we moeten vol inzetten op zon en wind en het liefst zo veel mogelijk opwek bij gebruik. Want dat gaat het redden. Alleen zijn we daar nog mee bezig. U zegt nu we gaan het niet redden met zon en wind. Hoe gaat u het redden?

De VOORZITTER: De heer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Een hele goede vraag. We lopen achter. Waar Liander nu mee komt, is de plas opdweilen die de politiek gecreëerd heeft. Ze zijn meer dan op tijd gekomen met voorstellen over het verzwaren van het netwerk en welke problemen daarvoor kwamen. En dat ze van gemeenten wilden horen welke wijken eerst en hoe we dat dachten te gaan doen. Dan hadden ze er een planning op kunnen doen. We zijn inmiddels meer dan vier jaar verder en we zitten ons nu druk te maken over zorgen. Het enige dat je nog kunt doen is lapmiddelen en zon en wind zijn zo een lapmiddel.

De VOORZITTER: Even een verduidelijkende vraag vanuit de kant van GroenLinks. En dan kom ik bij u mevrouw van de Meeberg.

De heer BOERMAN: Even nog een opmerking voorzitter. We zijn nog niet helemaal in debat, maar ik wil hem toch even maken. De heer Vermeulen en ik zijn het eens, we lopen inderdaad achter. We lopen achter in de opwek van zon en wind.

De VOORZITTER: Ja, de vraag is dus aan de heer Vermeulen: bent u het met me eens?

De heer BOERMAN: Bent u het daar mee eens? Maar dat heb ik al aangenomen, want dat zei hij al. Hij zei al: we lopen achter. Het enige dat we nu nog kunnen doen is zon en wind. En daar ben ik heel blij mee. Ik hoop op steun en dat hij dat in ieder geval volhoudt de komende tijd. Want daar gaan we nog over praten.

De VOORZITTER: Dank u wel.

De heer VERMEULEN: Daar wil ik graag op reageren. We lopen niet achter met zon en wind. Het probleem is niet de opwek van energie. We kunnen energie opwekken tot we een ons wegen. We hebben meer dan zat om energie op te wekken. Het is op dit moment onbetaalbaar, dat is een ding. Maar probleem is niet het opwekken van energie, het probleem de transportcapaciteit. We hebben heel veel vraag gecreëerd door iedereen elektrisch te laten rijden en we dwingen iedereen om over te stappen van gas naar elektra. En nu lopen we...

De VOORZITTER: U gaat straks met elkaar in debat, ik ga dit even afbreken, want anders dan blijven we doorgaan. Mevrouw van de Meeberg had eigenlijk nog een interruptie.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Ja, een korte vraag aan mijnheer Vermeulen. Hij nam ons mee terug naar 2018, ik kan me levendig herinneren en ik ga het ook nooit meer vergeten dat mijnheer Vermeulen toen aangaf dat hij een groot voorstander was van een kerncentrale in zijn tuin in Zwanenburg. Ik vraag me af, want ik hoor hem er nu niet over, of er inmiddels al iets meer aan draagvlak en vergevorderde plannen zijn. Ik ben toch heel benieuwd.

De VOORZITTER: Mijnheer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Nou, ik moet zeggen dat ik niet verder ben gekomen. Toevallig heb ik deze week een aggregaat gekocht. Maandag komt er iemand voor de nieuwe groepenkast zodat de gevolgen van het beleid in ieder geval mijn deur voorbijgaan dat zodra de stroom uitvalt, ik stroom heb. Ik zou inderdaad graag die kerncentrale hebben. Maar ik heb onderzoek gedaan, in deze raad bleek onvoldoende draagvlak.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan sluit ik hiermee de eerste termijn van uw commissie. Dan ga ik naar het college, ter beantwoording van de vragen. U heeft in totaal zeven minuten.

Wethouder VAN DER MEIJ: Zeven minuten. Dank u wel, dan geef ik van tevoren alvast aan dat een aantal vragen ook door mijn collega naast mij worden beantwoord. Ik begin uiteraard bij GroenLinks. Waar zitten de keuzes, waar kunnen we sturen? Het moge duidelijk zijn dat ik nu vandaag in ieder geval niet daar de grote antwoorden op ga leveren. Het onderzoek van CE Delft hebben we daar heel hard bij nodig. Overigens is het wel zo dat we ook in MRA-verband heel hard nadenken en samen aan het werk zijn aan slimme energieoplossingen en mogelijkheden om niet het stroomtekort, want daar is inderdaad, daar heeft u gelijk in, geen sprake van, maar de transportcapaciteit snel te vergroten. Uw vraag: hoe zit het met wind. De onderzoeken naar aanleiding van het amendement van deze raad vorig jaar worden op dit moment uitgevoerd. Op termijn willen wij graag met uw raad ook in gesprek en dat was ook een vraag van de HAP over de participatie en hoe gaan we draagvlak met elkaar zien te vinden. Mysteryland is een technische vraag. Die neem ik mee terug, want daar heb ik op dit moment geen antwoord op. EEN Haarlemmermeer zegt: we moeten allemaal aan de buurtbatterij. Ik weet dat u technisch onderlegd bent op het gebied van buurtbatterijen. De informatie die ik heb is dat op dit moment de piek op het terugleveren groter is dan je met een buurtbatterij kunt opvangen. Dus dat is op dit moment technisch gezien, dat is mijn informatie, nog niet de oplossing. D66 kan ik echt heel erg tevreden stellen. D66 geeft aan heel graag subsidies te willen binnenhalen. Dat hebben we al opgenomen in het collegeakkoord en ik kan u vertellen dat we vandaag er een besluit op hebben genomen dat we hier in huis mensen gaan binnenhalen om fors in te zetten op het binnenhalen van subsidies. Dan geven de PvdA en ook D66 aan: we moeten ook wel het goede voorbeeld geven. Dat ben ik volledig met u eens. U heeft vandaag ook het antwoord gehoord van de wethouder van Maatschappelijk vastgoed. Mijnheer Van Laar misschien niet, want hij was toen nog niet aanwezig. Dit is een vraag die we met elkaar moet onderzoeken. Waar kunnen we daarin het goede voorbeeld geven en hoe kunnen we ook winkeliers et cetera bereiken om met ons daarin mee te denken. Het hoeft niet

heel ingewikkeld te zijn. Er zijn steeds meer steden waarbij wordt ingezet op het sluiten van de deuren als het heel heet is, of juist andersom heel koud. Dat is iets waar ik niet nu het antwoord op kan geven, maar waarvan ik met u eens ben dat we daarnaar moeten kijken. Dan kom in bij de ChristenUnie-SGP. Die zegt: hoe gaan we naar de bewustwording bij bewoners? Ik vul zelf even aan: bedrijven binnenkrijgen. We hebben het er in het vragenuur ook over gehad. We hebben het energieloket en de energiebank. Overigens is dat ook voor de inwoner met een kleine portemonnee. Ze kunnen graag een scan van het hele huis laten maken. Hier wordt heel inzichtelijk gemaakt wat het verbruik is, bijvoorbeeld de oude koelkast verbruikt zo veel meer dan een koelkast van een recentere datum. Of als u radiatorfolie gebruikt dan levert u dat zo veel energiebesparing op. Zo een energieloket is of komt er ook voor bedrijven. Ook daar gaan we wel inzetten op: wees alert op wat er kan. Ik zie dat mevrouw Hup een vraag wil stellen.

De VOORZITTER: Interruptie van mevrouw Hup, ChristenUnie-SGP.

Mevrouw HUP: Ja, even ter verduidelijking voor de wethouder. Heel mooi om ook de ondernemers mee te nemen. Maar waar ik meer op doel is het feit dat Liander aangeeft hierover meer reclame te willen maken. Dus echt het bewustzijn om de pieken te verspreiden, om mogelijk het probleem ook daar lokaal iets te kunnen aanpakken. Want ze hebben gewoon geen stok om mee te slaan. Dus dat is mijn vraag.

De VOORZITTER: Wethouder.

Wethouder VAN DER MEIJ: Die stok hebben wij natuurlijk ook niet. Dat geldt ook voor de jacuzzi's die 's avonds en de hele winter aanstaan. Die stok hebben we niet. Je kunt informatie aanleveren. Dat gebeurt landelijk ook. 'De knop om' is een bekende slogan die nu veel wordt gehanteerd. Je kunt mensen proberen te verleiden. Ik denk wel dat het steeds makkelijker gaat aangezien de rekening gewoon steeds hoger wordt. Dus wat dat aangaat is het momentum er nu wel. Maar dwingen kunnen we niemand. Dat lukt niet. Ik wil nog even reageren op Forza!. U zegt dat we achterlopen. Dat is correct, dat ontkent niemand denk ik. Het is niet zo dat wij daar als deze gemeente nu uniek in zijn. Dat is u ook bekend. Heel Nederland kampt met dezelfde problematiek. Dat neemt niet weg dat het een probleem is, maar het nuanceert wel een beetje het beeld dat deze hele raad, in deze hele gemeente, alleen maar heeft geslapen de afgelopen periode.

De VOORZITTER: Dan een interruptie van de heer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Mijn moeder zei altijd: "als iedereen in de sloot springt dan hoef jij niet ook in de sloot te springen." Nadat ik bij de workshop van Liander ben geweest heb ik aan de desbetreffende wethouder alle dingen verteld die ze me daar hebben verteld. Want ik was er echt wel van geschrokken. Ook van het feit op welke manier zo een netwerk, dat in de grond ligt, dan heb ik het met name over het gasnetwerk, gefinancierd wordt. En dat het na veertig jaar of moet worden vernieuwd of ...

De VOORZITTER: U bent door uw tijd heen. Ik ben coulant geweest om u een vraag te laten stellen.

De heer VERMEULEN: Dan ga ik het heel erg afkorten. Ik vind het geen excuus dat als een ander iets slecht doet dat wij het dan ook slecht doen.

De VOORZITTER: Daar mag de portefeuillehouder op reageren. Daar wordt ze toe uitgedaagd.

Wethouder VAN DER MEIJ: We springen ook niet in dezelfde sloot. Wat wilt u met uw statement. We zitten in deze situatie, hoe spijtig ook. Want dat u het eerder heeft aangegeven verandert de zaak niet.

Dat is eigenlijk het enige dat ik nog wil meegeven. Het is een prachtig statement maar we bereiken er niets mee. Dan geef ik nu graag het woord aan mijn collega.

De VOORZITTER: De heer Nobel.

Wethouder NOBEL: Dat kan vrij kort voorzitter. Er zijn twee vragen. Een vraag van Forum, wat gaan we nu precies doen met de nieuwbouw van woningen. Dat is heel simpel. Als er nu iemand komt voor een grootverbruikaansluiting, of dat nu de McDonalds is, die Tim graag had zien komen, of een groot woningbouwproject, dan heeft Liander, dat hebben ze volgens mij ook kenbaar gemaakt in die sessie, moet Liander op dit moment 'nee' verkopen. Misschien zijn er bypasses mogelijk waardoor toch kleine woningbouwprojectjes dan toch nog kunnen lukken. Dat is echt heel minimaal. Als er nu een grote ontwikkelaar komt, waar we nog geen afspraken mee hebben, die zegt: ik zou hier willen bouwen, dan kan dat gewoon niet vanwege het stroomtekort. Dat is ook meteen het antwoord op de vraag van HAP die eigenlijk wel heel erg breed is gesteld: wat kunnen we nu financieel en ruimtelijk? Dit is niet echt een financieel probleem. Het is wel een ruimtelijk probleem van waar moeten uiteindelijk dan transformatorstations landen. Ook dat heeft...

De VOORZITTER: Interruptie van de heer Boerman.

De heer BOERMAN: Meer de hamvraag van de sessie volgens mij. We zien overal stroomtekort. We weten dat er een nieuwbouwproject aankomt in 2023. Stel, we hebben nu een aanvraag en die zou wel kunnen voor grootverbruik, hebben we iets? Kunnen we zeggen: dat kan niet want over een tijdje willen we die capaciteit leveren aan een ander. Hebben wij als gemeente de ruimte om daar keuzes in te maken? Kunnen we daar iets in prioriteren?

De VOORZITTER: De heer Nobel

Wethouder NOBEL: Nee. We mogen in die zin geen voorkeur geven wie wij graag van stroom zouden willen voorzien. Al zouden we met elkaar prioriteren dat bijvoorbeeld woningen voor bedrijven gaan, ik noem maar even een dwarsstraat, dan mag dat niet. Dat kunnen we niet doen. Wat we wel kunnen doen en dat doen we ook is met Liander kijken hoe we iets toch mogelijk kunnen maken. Maar nogmaals, dat zijn meestal toch wat kleinere projecten. Dan kijken we op onderstations hoe we het zo kunnen omleiden dat er toch nog iets kan. Maar dat is echt in de marge. Het grote werk zijn de transformatorstations. Het is goed om richting HAP aan te geven dat provincie en rijk daar met elkaar een principeakkoord hebben bereikt dat niet het rijk aanwijst maar dat uiteindelijk de provincie er zorg voor moet dragen dat in de gehele regio uiteindelijk ook die transformatorstations er komen. Het is niet zo dat wij dat met elkaar kunnen bedenken. Liander heeft gewoon ergens die kabels lopen en technisch gezien past het maar op een paar plekken. Ook dat is heel beperkt.

De VOORZITTER: U heeft een interruptie van mevrouw Koolmoes.

Mevrouw KOOLMOES: In ieder geval alvast bedankt voor de beantwoording. Ik zit met wat mijnheer Boerman zegt over de komende projecten die gaan lopen. Om een voorbeeld te geven: we hebben voor de zomer een prachtig plan besproken, het Holmkwartier, op het voormalig Bornholmterrein. Moeten we echt denken dat we daar al een stroomzorg hebben? Of Hoofddorp-Noord? Ook zo een prachtig project dat er gaat lopen. Zijn daar al problemen? Moeten we daar hoofdpijn over krijgen?

De VOORZITTER: Mijnheer Nobel.

Wethouder NOBEL: Voor Bornholm, ik denk dat u refereert aan de zorgwoning. Dat is dus een project waar we al een anterieure overeenkomst hebben. Die projecten, daar waar we afspraken hebben, daar gaat het goed. In Hoofddorp-Noord hebben we een aantal zaken waar we anterieure overeenkomsten hebben. Maar in de toekomst hebben we ook daar meer woningen gepland. Voor die woningen hebben we nog geen anterieure overeenkomst afgesloten. En voor die woningen, als die er komen, dan moet er ook qua infra nog iets gebeuren met de N201. Stel, dan heb je wel een probleem. Op het moment dat daar een appartementencomplex komt, heb je een grootverbruikaansluiting nodig, dat kan dan niet op dit moment.

De VOORZITTER: Mevrouw Roos, Forum voor Democratie. En ik moet wel even aangeven dat ik graag wil dat het college zijn beantwoording afmaakt, want ze zijn door de tijd heen.

Mevrouw ROOS: Heel kort. Ik ben ook een beetje aan het kauwen op het antwoord van zojuist. Ik begrijp goed dat waar de overeenkomst al ligt er geen probleem is. Het eerste transformatorstation wordt ongeveer in 2025 opgeleverd. Daar zouden we dan natuurlijk iets aan hebben. Maar als we zien wat we qua bouw nog allemaal willen gaan doen en het tweede station is eigenlijk nog maar net in de pen, dan komen we in grote problemen. Dan begint het hele mooie Stationskwartier idee al aardig te rammelen volgens mij.

De VOORZITTER: We zijn echt door de tijd heen. U heeft één seconde.

De heer BLOM: Ik heb een vraag gesteld, die is niet beantwoord.

De VOORZITTER: Gaat uw gang.

De heer BLOM: Ik heb een vraag gesteld. In een van onze vorige raadsperiodes is er een transformatorstation in Rijsenhout gepland. Die ging op het laatst niet door, maar als we nu eenzelfde station als we nu bij de Incheonweg bouwen in Rijsenhout hadden gebouwd... Het is een lastige formulering maar het station bij de Incheonweg, dat nu wordt ontwikkeld, is een modern overkapt station. Als we die Rijsenhouters nu toen dat station hadden aangeboden, hadden ze waarschijnlijk gewoon toegehapt en hadden we dus al vier of vijf jaar eerder een transformatorstation klaar gehad.

De VOORZITTER: Welke vraag van u is blijven liggen mijnheer Blom?

De heer BLOM: Is dat de fout van onze gemeente? Dat is de vraag.

De VOORZITTER: Kort het college.

Wethouder NOBEL: Dat zijn alsdan scenario's. Het is gelopen zoals het is gelopen, ik denk dat we wel met elkaar kunnen constateren dat het proces heel lang heeft geduurd, mede omdat het heel ingewikkeld is om draagvlak te creëren om zoiets te realiseren. Dat is ook de uitdaging naar de toekomst. Rijk en provincie hebben nu met elkaar afgesproken dat het aan de provincie is als er geen schot in de zaak komt. De provincie gaat het dan oppakken.

De VOORZITTER: Mijnheer Boels, u heeft nog tijd over, dat mag.

De heer BOELS: In die zin een vraag naar aanleiding van de niet-beantwoording van mijn vraag. Namelijk alles wat nu achterstallig wordt, wordt dat bij de klimaat- en energiemonitor meegenomen? Ik denk met name de dimensionering waar ook mevrouw Roos van Forum voor Democratie aan refereert. Dat wil ik eigenlijk wel op een bepaalde manier terugzien. Als het station er aan de Incheonweg komt,

dat is mooi, maar welke projecten kunnen we dan wel en niet doen en wanneer? Daar zit natuurlijk een bepaalde afhankelijkheid in. Ik hoor graag of deze in de monitor gaat terugkomen.

De VOORZITTER: Mevrouw Van der Meij.

Wethouder VAN DER MEIJ: Dank u wel voorzitter. U heeft gelijk mijnheer Boels. Ik heb gewoon de vragen van de VVD überhaupt niet beantwoord. Met excuses daarvoor. Over de klimaat- en energiemonitor, daarin kunnen we inderdaad informatie opnemen. U hebt ook de vraag gesteld hoeveel locaties er nu zijn, behalve de twee die we kennen, die niet van energie voorzien kunnen worden. Dat is een technische vraag waar ik later schriftlelijk op terug wil komen.

De VOORZITTER: Prima dank je wel. Nee, we gaan de eerste termijn afsluiten. U wilt de tweede termijn beginnen mijnheer Vermeulen. Heel goed. Vrij debat. Ik kijk eerst even naar GroenLinks. Heeft u zelf eerst een puntje om in te dienen als indiener van het sessieverzoek?

De heer BOERMAN: Daar ben ik even over aan het nadenken voorzitter. De grootste vraag die ik had, heeft de heer Boels vertaald als: hoe gaan we de schaarste verdelen. Die is volgens mij behandeld. Die gaan we niet verdelen. Volgens mij valt daar niet veel debat over te doen. Daar zijn gewoon regels voor. Dan rest volgens mij in deze sessie, als ik het zo bekijk, eigenlijk weinig anders dan: kunnen we nog meer doen aan energie besparen. Daarvoor zijn we allerlei ideeën aan het oproepen. Het lijkt mij goed om daar nog een rondje over verder te gaan. Energiebesparing zou ik nog wel aan de orde willen hebben.

De VOORZITTER: Energiebesparing. Mijnheer Vermeulen, u wilt een debatpunt indienen?

De heer VERMEULEN: Nee, het sluit eigenlijk aan op wat ik ook wil zeggen. Energie besparen kan natuurlijk op vele wijzen. Ik wilde eigenlijk de vergelijking maken: als het dak in brand staat, ga je geen ballonnen ophangen, dan blus je eerst het dak. De beste manier om energie te besparen en vooral om niet energie te besparen maar de capaciteit te besparen, want het gaat tenslotte niet om energie maar om capaciteit, is om volledig op de rem te gaan staan met je energietransitie. Mensen waarschuwen voor de elektrische auto die ze niet op kunnen laden op plekken waar ze met zonnepanelen hun elektriciteit niet kwijt kunnen. Waarschuw de mensen deur-aan-deur. Koop vooral geen zonnepanelen want ze doen het niet. Kijk, dan weten mensen waar ze aan toe zijn en dan is ook het netwerk niet overbelast.

De VOORZITTER: Mevrouw Koolmoes, HAP.

Mevrouw KOOLMOES: Ja dank u wel voorzitter. Ik verbaas me een beetje over de eerste termijn waarbij we vooral de raad de schuld geven over het klimaatakkoord in Parijs, dat denk ik ons als raad, maar ook Liander, destijds gigantisch heeft overvallen. Ik denk dat je daar misschien de vraag moet neerleggen, dat we het niet anders van tevoren hadden kunnen bedenken. Liander komt op mij over als erg stabiel maar wel ouderwets bedrijf wat dat betreft. Weinig innovatief, maar wel heel erg belangrijk en heel erg nodig voor ons. Wat betreft de zonnepanelen, mijnheer Vermeulen, kan iedereen die zonnepanelen wil de postcode checken op de website en zien of het ook handig is om ze daar nu te leggen. Dat wil ik ook even meegeven. We zijn slimme volgers als gemeente. Dat hebben we ooit afgesproken binnen deze raad. Ik denk dat we dat ook echt moeten blijven. Want laat een ander maar op zijn bek gaan, als ik het zo plat mag zeggen. En laten wij maar gewoon heel slim kijken wat goed gaat in andere gemeenten en dat voorbeeld volgen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel, mevrouw Van de Meeberg, D66.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Ik hoor mevrouw Koolmoes zeggen: we zijn slimme volgers. Dat sluit heel goed aan op iets waar ik ook heel graag iets over wil zeggen. Ik hoor namelijk zojuist mevrouw Van der Meij, onze wethouder, zeggen als iemand in de sloot springt, hoeven wij het niet ook te doen. Het is echt niet zo dat het bij andere gemeenten veel beter gaat. Ik denk dat we het wel beter hadden kunnen doen. D66 heeft de afgelopen vier jaar steeds gezegd: slimme volger zijn is niet verstandig, we moeten meer initiatief nemen, we moeten sneller, we moeten beter, we moeten meer. Ik denk dat we wel meer en beter hadden kunnen doen. En nu verder hadden kunnen zijn dan dat we nu zijn als we niet een slimme volger waren geweest maar meer een kartrekker waren geweest. Vervolgens hoor ik ook de VVD zeggen: het moet wel een vrije keuze zijn of je dat wilt. Voor heel veel mensen gaat het nu niet meer over een vrije keuze. Die zitten gewoon thuis met de kachel uit en een trui aan. Nu niet, vandaag, deze week, maar voordat het heel erg warm werd gebeurde dat wel. En de komende winter? Ik maak me hele grote zorgen over hoe dat verdergaat. Dan heb je het niet over een vrije keuze. Dan heb je het echt over mogelijk echt een ramp voor heel veel mensen. Daar moet je als gemeente iets mee. Dat gaat niet alleen over energieprijzen die heel hoog gaan. Waarom zijn ze hoog? Ja, door een oorlog, maar er zijn meer dingen aan de hand waardoor die energieprijzen gigantisch zijn. Ik wil toch nog even zeggen dat ik het echt heel moeilijk vind om een gesprek te voeren met mensen die feiten ontkennen. Die aangeven dat het ligt aan een beleid of ... Ik vind het heel erg moeilijk om daar het gesprek mee aan te gaan, om samen te kijken naar een oplossing van een probleem dat ons echt allemaal aangaat. Dank u wel.

De VOORZITTER: U ook bedankt. Ik kom zo bij u mijnheer Vermeulen, ik ga eerst naar de heer Boels want die hoorde zijn naam vallen tijdens de inbreng van D66.

De heer BOELS: Jazeker voorzitter. Dan hap ik altijd wel, dat vind ik ook wel fijn om te doen geloof ik. Het hebben van keuzevrijheid, dat is op die manier ook niet zo geformuleerd. Dus om zo weggezet te worden, dat vind ik niet zo prettig. Waar het om gaat, is dat mensen keuzevrijheid moeten hebben in welke maatregelen kan ik wel doen om te besparen en welke niet. De website Milieu Centraal is voor iedereen toegankelijk. Daar kun je eindeloos tips en tricks krijgen en hoe je dat met elkaar kunt doen. Tegelijkertijd hebben we ondertussen nu al € 1.500,00 uitgekeerd aan alle gezinnen die het minder goed hebben. Juist om dit soort dingen te voorkomen. Dus in die zin gebeurt er wel degelijk al heel veel om die keuzevrijheid ook in stand te houden. Dat vind ik een groot goed.

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Ja voorzitter, beleid is de grondslag van alle problemen die we op dit ogenblik hebben. Het is het beleid van de regering in Den Haag dat we geen gas uit Rusland meer krijgen. Het is het beleid van de regering in Den Haag dat de energie, waar u zich zo enorm veel zorgen over maakt, onbetaalbaar wordt voor onze inwoners. Dus beleid ligt ten grondslag aan alles. Als we geen sturing geven en onvoldoende op tijd communiceren met de netbeheerder, die duidelijk niet innovatief is, begrijp ik van de HAP en enorm achter loopt, dus waarschijnlijk ligt het daaraan. Het ligt toch echt aan ons. Als wij dit hadden gewild en dit debat niet hadden willen voeren, dan zouden we proactief moeten handelen op het moment dat er aangegeven werd dat we proactief hadden moeten handelen.

De VOORZITTER: Oké, dank u wel. Ik ga eerst even naar mevrouw Koolmoes.

Mevrouw KOOLMOES: Ja, dank u wel. Ik wil reageren op de heer Boels van de VVD over de € 1.500,00 dat overigens niet van ons komt maar vanuit het rijk. Dat is € 800,00 en € 500,00. En ook over de vrijheid van keuzes die mensen moeten maken. Wat als je nu financieel de ruimte niet hebt om je keuzes te kunnen maken? Er zijn gewoon mensen die het inkomen niet hebben om te kunnen kiezen voor

zonnepanelen, om een voorbeeld te geven. Ik was toch wel getrickerd door mevrouw Van der Meij met het antwoord over de scan waarin ze zegt: die koelkast is misschien te duur, hoe betalen die mensen een nieuwe koelkast die wel zuiniger is? Want dat zijn hele dure koelkasten. Is daar dan een subsidietje voor? Kunnen ze bijzondere bijstand aanvragen om hun huis te verduurzamen? De VVD geeft gewoon aan: ja, ja die mensen hebben keuzevrijheid. Dat doet me een beetje pijn, mijnheer Boels.

De VOORZITTER: Oké. De heer Van Laar is als eerste.

De heer VAN LAAR: Ja voorzitter, ik wil de wethouder bedanken voor de gedeelde ambitie als het gaat om energiebesparing en daar ook mee aan de slag te gaan. Ik mis wel de concreetheid van die toezegging. Misschien kunnen we een plan verwachten voor een bepaalde datum? Ook wat ambitie. Je kunt natuurlijk gewoon met alle scholen afspreken. Er zijn genoeg competities waarin alle leerlingen thuis gaan proberen om energie te besparen en iedereen die deze winter 10% haalt mag van de gemeente, ik noem maar wat, een prijs uitzoeken, gezamenlijk met lokale ondernemers. Of hoe meer je bespaart, hoe groter de prijs. Alles mag. Je hoeft niet per se een instrument te hebben of een stok om als gemeente te slaan. Je kunt ook iets stimuleren en aanjagen en kijken waar de energie zit en daar op inhaken. Daar zou ik het college toe willen oproepen om daarmee verder te gaan. Ik denk dat het ook aansluit bij het pleidooi van D66 en anderen.

De VOORZITTER: Het college luistert mee, maar u bent in debat met elkaar, dat als eerste. Maar ze luisteren zeker mee. Dan ga ik eerst naar mevrouw Van de Meeberg en dan naar de heer Spijker.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Dank u wel voorzitter. Ik wil de heer Van Laar even meteen op zijn wenken bedienen. Misschien kunnen we als raad ook iets doen. Ik zou, namens u, eigenlijk de hele raad willen oproepen. Het is bijna weer de verspillingsvrije week, 12 tot 18 september. We hebben er vorig jaar al een motie over ingediend. Daar is toen eigenlijk veel te weinig aandacht aan besteed wat ons betreft. Ik zou u allen willen oproepen om daar actief mee aan de slag te gaan en bijvoorbeeld op social media te delen hoe we ons tegen voedselverspilling inzetten de komende week. Een leuke uitdaging, niet al te moeilijk denk ik. Laten we zelf ook het goede voorbeeld geven en daarmee aan de slag gaan. Dank u wel.

De VOORZITTER: Waarvan akte. De heer Spijker.

De heer SPIJKER: Dank u wel voorzitter, ik ga even de heel andere kant op. We zitten 2025, er mag geen bedrijfsauto met diesel de stad nog in. In veel grote steden mag dat niet. Dus iedereen, alle ondernemers moeten nu overschakelen naar elektrisch vervoer. Die moeten dus een laadpaal hebben. Die zijn afhankelijk van ons stroomnet. Dat wordt een groot probleem. Beste mensen, dat wordt echt een megaprobleem. Alles wordt afhankelijk van het stroomnet en we hebben het niet. Er zijn wel mogelijkheden van verticale zonnepanelen die je tegen je gevel kunt hangen. Je kunt het direct gebruiken. We zullen een ander idee moeten voeren over wanneer we energie gaan gebruiken zodat we zelf de opgewekte energie gaan gebruiken. Ik denk dat we daar eens over moeten denken. Misschien is dat ook slim energie besparen.

De VOORZITTER: Ik bespeur hier een nieuw debatpunt. Het gaat over energiebesparing juist en niet over energiegebruik. Het kan een punt zijn van u dat u het daar over wilt hebben met uw collega's. Dat kan, dat is prima maar dan sluiten we dit stuk over energiebesparing af en hoe en wat kunnen we nu nog meer doen. Dan maak ik nog even een laatste rondje over energiebesparing en dan kunnen we overgaan, mijnheer Spijker, over energiegebruik en hoe we dat kunnen doen. Eerst mevrouw Koolmoes.

Mevrouw KOOLMOES: Ik wil er toch even op reageren. Eind 2025 is het transformatorstation aan de Incheonweg gereed, daar gaan we wel vanuit. Dan is daar weer code oranje voor de grote bedrijven. Want het gaat niet om de woningen, maar om de grote bedrijven. Liander heeft ons gevraagd om door te pakken. Zo snel mogelijk met het tweede transformatorstation op weg, want het kan zo weer vijf tot zeven jaar duren voordat die er staat. Ik denk dat die vraag nu bij de raad ligt. Hoe kunnen we zorgen dat het college zo snel mogelijk bij ons terugkomt zodat we kunnen besluiten en dat we het ook hoog op die agenda hebben staan zodat we zo snel mogelijk kunnen doorpakken. Uiteraard nemen we dan de omliggende inwoners die daar wonen mee. We doen alles zoals het moet, maar het hoeft dan geen zeven jaar te duren.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan de heer Boerman, dan de heer Boels.

De heer BOERMAN: Dank u voorzitter. Er is net gesproken over keuzevrijheid en wat we als raad kunnen doen. Ik hoor heel veel oproepen. Oproepen zijn altijd heel fijn, maar ook wat vrijblijvend. Ik zou het misschien iets scherper willen maken en ook willen kijken naar wat er kan in de vergunningverlening. Als je het hebt over de horeca, we hadden een voorbeeld waar terrasverwarmers worden gebruikt. Kunnen we daar iets aan doen? Kunnen we in de vergunningverlening zeggen dat doen we niet meer, of voor de helft. Dat soort dingen. Ik zou hier graag de oproep willen doen om daar het college naar te laten kijken. Die wil ik niet vrijblijvend laten zijn, daar kom ik weer op terug. Er werd gesproken over de € 1.300,00. Gaan we daar nu op door of is dat toch iets meer voor de sessie die net is aangevraagd over de Meermaker. Ik denk dat dit daar thuishoort. Hebben we daar als gemeente voldoende visie op? Geven we mensen nu geld of gaan we, ook op termijn, kijken bij mensen hoe ze hun energierekening kunnen aanpakken. Dat is volgens mij de hamvraag. Niet alleen nu het probleem oplossen maar ook naar de toekomst blijven kijken. Tot zover.

De VOORZITTER: Oké, prima. Het college luistert mee en voelt zich wel een beetje genoodzaakt om te antwoorden. Maar u heeft andere middelen om het college te vragen hierop te antwoorden of anderszins.

De heer BOERMAN: Ze luisteren mee, dat vind ik ook al voldoende. Dan verwacht ik actie.

De VOORZITTER: Precies. Daar kan nog later nog een interactie voorbijkomen. Niet vandaag in ieder geval. De heer Boels.

De heer BOELS: Ja, dank u wel voorzitter. In de afsluiting wat je kunt doen aan besparing. Daar vindt u uiteraard mij en de VVD-fractie aan uw zijde. Dat zijn eigenlijk een soort van no-brainers want als je kunt besparen moet je het altijd doen. Tegelijkertijd wil ik wel weten hoeveel we moeten besparen om ook dit probleem te oplossen. In het wilde weg allerlei campagnes en allemaal dingen roepen wat we nog meer kunnen doen en nog anders kunnen doen, hartstikke mooi, maar dat kost ook geld. Ook middelen die we efficiënt moeten inzetten. Ik hoor dan graag hoever we moeten gaan om dan ook daadwerkelijk iets te bijdragen.

De VOORZITTER: Dan heb ik mevrouw Roos beloofd om eerst even naar haar te gaan.

Mevrouw ROOS: Die hele energietransitie is natuurlijk een verschrikking geworden. Met alle goede bedoelingen zitten mensen nu met echt grote problemen. Ze zijn ergens een hoek ingedrukt, als zijnde dat ze overal in moeten investeren. Dat hebben ze gedaan en nu worden er ook nog allerlei plannetjes bedacht als zijnde dat ze niet goed bij hun hoofd zijn, dat hen verteld moet worden dat ze een lampje niet hoeven aandoen. Of dat ze misschien even moeten kijken naar die koelkast, waarbij ze hopen dat die koelkast het nog twintig jaar doet want een nieuwe kunnen ze niet betalen. Het is allemaal goed

bedoeld, maar de betutteling die eruit spreekt, ik word er bijna een beetje misselijk van. Mensen zijn niet dom, ze zitten nu aan het plafond en ze weten wat ze moeten doen. Alleen hoever moet je ze pushen? Alle leuke dingen die straks voorbijkomen, allerlei spotjes... De mensen zijn echt al goed bezig. Het stopt een keer.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mijnheer Boerman.

De heer BOERMAN: Kort, de heer Boels vraagt hoever je moet gaan met energie besparen. Dan is mijn korte antwoord: je kunt niet ver genoeg gaan.

De VOORZITTER: Dan de heer Vermeulen.

De heer VERMEULEN: Met het laatste van de heer Boerman ben ik het helemaal eens. Dat is ook wat ik zelf in de praktijk probeer te doen. Transformatorstation is natuurlijk heel erg mooi. Vooral die op de Incheonweg, want dan kunnen daar de datacenters op worden aangesloten. Maar de capaciteit in de wijken gaat er nog steeds niet op vooruit, dat stroomkabeltje dat daar ligt wordt niet dikker. De problemen zitten uiteindelijk niet zo zeer in zo een transformatorstation, maar dan weer van het transformatorstation naar de verbruikers toe. Ik wil nog een keer mijn oproep te herhalen om nog slimmer te gaan volgen. Misschien hebben we nog niet slim genoeg gevolgd. We hebben geen andere keuze om mensen te adviseren om minder op elektra te gaan doen. Want we hebben de capaciteit niet.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Koolmoes van HAP.

Mevrouw KOOLMOES: Ja, dank u wel voorzitter. Ik reageer toch even op mevrouw Roos want ik begrijp wel wat ze zegt, maar dan zegt ze: we pushen mensen om het te doen. Dan denk ik: nou, misschien zit het in het stimuleren om mensen iets te laten doen. Dus pushen is echt je moet. Mijnheer Boerman zegt: moeten we de terrasverwarmers niet uitdoen. Nee, wat ik kan ook niet bepalen of je groene gordijnen moet ophangen, dat is heel persoonlijk. Maar u zegt: we pushen. Dan denk ik: sommige mensen moeten ook wel een beetje een steuntje in de rug hebben en gestimuleerd worden.

De VOORZITTER: Ik constateer dat we met elkaar het vrije debat aangaan. Niet aan de hand van een onderwerp, maar er zijn verschillende onderwerpen. Ik laat het aan u hoor, ik vind het prima. Dan kunnen we zo doorgaan tot 21.30 uur. Maar je kunt er ook een beetje meer structuur in krijgen. Dat lijkt me voor u wel verstandiger om dat te doen. Anders ga je van de hak op de tak. Er ligt nog wel een puntje van de heer Spijker. Hij sprak over energiegebruik. Wilt u daar op verder, dan sluit ik dit af. O, u wilt nog even interrumperen op wat mevrouw Koolmoes zegt. Ik vind het allemaal prima, het is uw sessie. Gaat uw gang.

De heer SPIJKER: Dank u wel voorzitter. Ik wilde even reageren op de heer Vermeulen, hij sprak over datacenters. Ik heb het zojuist al aangehaald, Liander zei: één datacenter gebruikt evenveel als Diemen, ik wil bijna zeggen gemeente Diemen, maar die bestaat niet meer. 30.000 inwoners. Dan zitten we te praten over energietekort voor onze inwoners. Dan gaan we wel zeggen: we hebben nog een aantal plekken waar datacenters komen. Misschien moeten we dat eens even doorstrepen. Ik snap dat er hier en daar afspraken over zijn, maar laten we daar eens even onze rem op gooien. Ik denk dat we dan al meer energie overhebben voor onze inwoners.

De VOORZITTER: Ik denk dat de heer Vermeulen daar oren naar heeft. Of in ieder geval een reactie.

De heer VERMEULEN: Nou kijk, dat hadden we natuurlijk moeten doen op het moment dat we met zijn allen hier het datacenterbeleid vaststelden. Dat hebben we al gedaan, dat is een gelopen race. Daar

zitten we aan vast en het zou van heel slecht bestuur getuigen als je op dit moment tegen al die mensen zegt: nu mag je geen datacenter meer hebben. Het enige dat misschien zou kunnen... slecht bestuur, zei ik dat?

De VOORZITTER: Mevrouw Van de Meeberg?

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Ik kijk moeilijk om een andere reden.

De heer VERMEULEN: Oké. Als u even wilt dan bent u geëxcuseerd.

De VOORZITTER: Gaat uw gang mevrouw Van de Meeberg.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Dank u wel mijnheer Sidali. Ik wil wel even uitleggen waarom ik zo moeilijk kijk. Mijnheer Vermeulen heeft namelijk vanmiddag nog een sessie aangevraagd over woonbeleid, waarop hij één uitzondering wil maken op het beleid dat al is vastgesteld. Nu zegt hij eigenlijk precies het tegenovergestelde als het gaat over het datacenterbeleid. Dus ik zit heel moeilijk te kijken, ik kan dat niet computen.

De VOORZITTER: Oké prima. Toch even voor de goede orde hoor. Ik moet me eigenlijk helemaal niet mengen in dit debatje. Maar Diemen bestaat wel degelijk, alleen de overbuur Weesp bestaat niet meer. Ja prima, even voor de goede orde. Dan gaan we door. We zijn nog steeds bezig met het vrij debat. Wilt u nog verder debatteren aan de hand van een onderwerp? Nee? Hebben we zo een beetje met elkaar besproken wat we allemaal nog zouden kunnen doen, moeten doen? Het is niet het eind natuurlijk, het is nog maar het begin van dit onderwerp en hoe we dat allemaal gaan oplossen. Ik zie mevrouw Van de Meeberg toch nog een puntje hebben.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Nou voorzitter, ik denk dat u een goede conclusie trekt en ik wil u daarbij helpen door te zeggen dat er best veel toezeggingen door het college zijn gedaan. Dat we dingen gaan onderzoeken, dat we verdergaan. We moeten eigenlijk nog iets verder in toezeggingen zijn, zoals dat nemen we mee, dat gaan we onderzoeken. Ik hoor dat er veel in ontwikkeling is. Er komt de komende maanden veel informatie naar ons toe. Sowieso maanden, misschien jaren, maar ik hoop eerder. Er is al veel in gang gezet, ik denk dat we gewoon met zijn allen in ieder geval richting hebben meegegeven aan het college over wat wij belangrijk vinden. Als het goed is, hebben we een energiemonitor. Laten we die gebruiken om deze gesprekken verder te voeren, denk ik. Als ik om me heen kijk, zie ik duimen en knikken. Dat we daarop verder kunnen borduren. En dat dit gewoon een eerste aftrap is geweest van deze nieuwe raad waarmee we samen met veel energie aan de slag kunnen gaan met dit onderwerp. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Heel mooi. Dan ga ik even afconcluderen. Inderdaad, een aantal toezeggingen, niet heel veel. Maar wel een aantal. In ieder geval over de energiemonitor. Dit komt nog deze kant op. Dan is er ook nog een technische vraag met betrekking tot Mysteryland, daar komt het college schriftelijk op terug. Heb ik zo een beetje de toezeggingen gehad? En anders wordt dat nog nagetrokken. Maar dit is het tot zover. Toch het college, met nog een toezegging.

Wethouder VAN DER MEIJ: Die kwam, zoals ik ook al aangaf, uit het vragenuur hiervoor. Er wordt onderzoek gedaan naar het maatschappelijk vastgoed en wat de mogelijkheden daar zijn. En dan ook eventueel in de communicatie naar onze organisaties.

De VOORZITTER: Kom allemaal goed, het staat straks op papier. Ik ben aan het afconcluderen mevrouw Koolmoes.

Mevrouw KOOLMOES: Dat weet ik. Maar mevrouw Van der Meij noemt het onderzoek. Misschien weet mevrouw Van de Meeberg het nog, dat we een jaar of twee geleden ook al hebben gekeken naar ons vastgoed en wat er mogelijk was. In ieder geval voor zonnepanelen op de daken, dat weet ik zeker.

De VOORZITTER: Het is een andere vraag maar het wordt uitgezocht. Die nemen we mee. Dan komen we daar op terug. Dan dank ik u hartelijk voor alle energie die hier in heeft gezeten en nog zal zitten. Dank u wel.